

Tulosraportti

Otakantaa.fi -foorumin avoimet tekstikommentit koronarajoitusten purkamiseen

Valtioneuvoston kanslia

Wordloom® - iloom Oy

19.4.2021

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Taustatiedot
3. Wordloom®analyysi:
  1. Koko aineiston analyysi kaikista avoimista perusteluista
  2. Tiivistys ruotsinkielisistä perusteluista
  3. Kysymyskohtainen analyysi
4. Yhteenveto

Johdanto

- Kulttuurin analytiikkayritys iloom Oy toteutti Valtioneuvoston kanslian tilauksesta Ota kantaa –foorumin koronarajoitusten purkamiseen liittyneen kyselyn avoimien tekstikommenttien laadullisen analyysin.
- **Tämä selvitys vastaa siihen, miten kansalaiset perustelevat avoimissa vastauksissa mielipidettään koronarajoitusten purkamiseen.**
- Tilauksessa pyydettiin analyysiä kolmesta avoimesta kysymyksestä:
  - Kysymys 1, monivalintakysymyksen avovastaus: Minkä rajoituksen purkaminen on mielestäsi tärkeintä? --> Joku muu, mikä?
  - Kysymys 11, avokysymys: Puuttuuko suunnitelmasta mielestäsi jokin asia, joka olisi tärkeää huomioida rajoitusten purkamisessa?
  - Kysymys 12, avokysymys: Mitä muuta palautetta haluaisit vielä antaa suunnitelmasta?
- Tilatun analyysityön lisäksi teimme täydentävän analyysin koko sanaston sentimenteistä. Tämä analyysi on tehty uudella Wordloom(r)-tekoälyalgoritmillamme, joten visualisointi eroaa aineiston muista kuvista.
- Wordloom® yhdistää matemaattisen mallinnuksen tekstiaineiston laadulliseen sisältöanalyysiin. Se tunnistaa aineistossa yleisimmin esiintyvät sanat ja aihepiirit sekä näyttää toistuvat aiheiden väliset yhteydet. Lopuksi se yhdistää sanat ja aiheet visuaaliseksi narratiiviseksi kartaksi. Analyysin viimeistelee menetelmään erikoistunut asiantuntijamme.
- Menetelmää käytetään avoimiin vapaasti omin sanoin ilmaistuihin tekstiaineistoihin. Analyysissa huomioidaan konteksti, jossa vastaukset on kerätty. Ennen analyysia sanastosta poistetaan osa mahdollisista täytesanoista ja sanasto perusmuotoistetaan.
- Voimme toteuttaa myös muiden monivalintojen vastaajaryhmien mukaisia vertailuja tai muita syventäviä lisäanalyyssejä.

2. Taustatiedot

Määrällinen tiivistys aineistosta

- Yksittäisiä vastauksia koko aineistossa oli 2 141 kappaletta.
- Ruotsiksi annettiin 188 vastausta. Koska vastaukset edustavat melko isoa osuutta kaikista vastauksista, tehtiin myös ruotsinkielisistä vastauksista oma yhteenvedoanalyysi. Huom.: moni oli valinnut virheellisesti vastauskieleksi ruotsin, vaikka vastasi suomeksi. Siksi ruotsinkielisen analyysin seassa on myös joitain suomenkielisiä havaintoja, vaikka toteutimme karkean suodatuksen.
- Harvoja yksittäisiä hajavastauksia oli annettu myös englanniksi, mutta erillisen kielivalintavaihtoehdon puuttuessa niitä ei näy tilastoissa. Määrän vähyyden takia manuaalinen suodattaminen erikseen ei olisi ollut tutkimuksen laadun suhteen perusteltua. Englanninkieliset vastaukset on huomioitu osana suomenkielistä analyysiä.

Aineiston laatu ja laajuus oli riittävä koneelliseen tekstianalyysiin.

Kaikkien sanojen määrä oli 173 759.

Määrän kuvaus	Määrä
Sivuja	844
Sanoja	173 759
Merkkejä (ilman välilyöntejä)	1 309 785
Merkkejä (välilyöntien kanssa)	1 482 699
Kappaleita	3 336
Rivejä	60 335

3.1. Analyysi

Koko aineisto yhdessä

Kaikkien avovastausten yhteinen ydinsanasto 1/2

- Koko avovastauksissa käytetty suomenkielinen sanasto heijasti toisaalta suoraan rajoitusten purkamiseen liittyviä sanoja (*rajoitus, voida, tulla, pitää, avata, suunnitelma, Suomi*) sekä niiden elämänalueiden sanoja, joihin rajoitukset ovat osuneet (*nuori, lapsi, ravintola, ihminen, harrastus, kulttuuri*).
- Huomionarvoista on, että eri elämänalueiden sanoista eniten käytettyjä olivat nuori (992 mainintaa 513 vastauksessa) ja lapsi (862 mainintaa 480 vastauksessa). Ravintolat mainittiin 792 kertaa 497 vastauksessa.

Huom: sanaesiintyvyyksien määrä on karkea analyysi – se ei ole itsessään ole vastauksia selittävä kokonaisanalyysi.

SANA	ESIINTYMINEN (KERRAT)	YKSITTÄISET VASTAUKSET
rajoitus	1559	951
voida	1426	895
tulla	1391	831
pitää	1285	878
nuori	992	513
kaikki	945	726
avata	912	621
lapsi	862	480
ravintola	792	497
saada	774	579
ihminen	742	505
aika	676	472
suunnitelma	648	426
purkaa	643	475
suomi	628	373
tärkeä	536	386
muu	533	430

Kaikkien avovastausten yhteinen ydinsanasto 2/2

- Tutkimme sanalaskennan osana myös eri rajoituksiin liittyvien elämänalueiden sanojen määriteosien (esim. *lastenhoito*, *etäopetus*) yhteistä esiintyvyyttä karkealla tilastollisella tasolla.
- Tähän raporttiin poimittiin eniten esiintyneet sanan määriteosat (yli 300 yhteenlaskettua mainintaa) sekä alueeseen selkeästi liittyvät muut sanat (kuten *lapsi / koulu / opetus*).
- Tässäkin laskennassa eniten mainintoja sai selkeästi lasten ja nuorten kysymyksiin liittynyt sanasto.

SANAN MÄÄRITEOSA	Määrä
Lapsi / nuori / koulu / päiväkot / opetus	1413
Ravintola / kahvila / alkoholi / ruoka / yökerho / syödä	673
Liikunta / urheilu / kunto	537
Kulttuuri / teatteri / festari / taide	483
Tapahtuma / yleisö	354

Koko aineisto: keskeisimmät aihepiirit

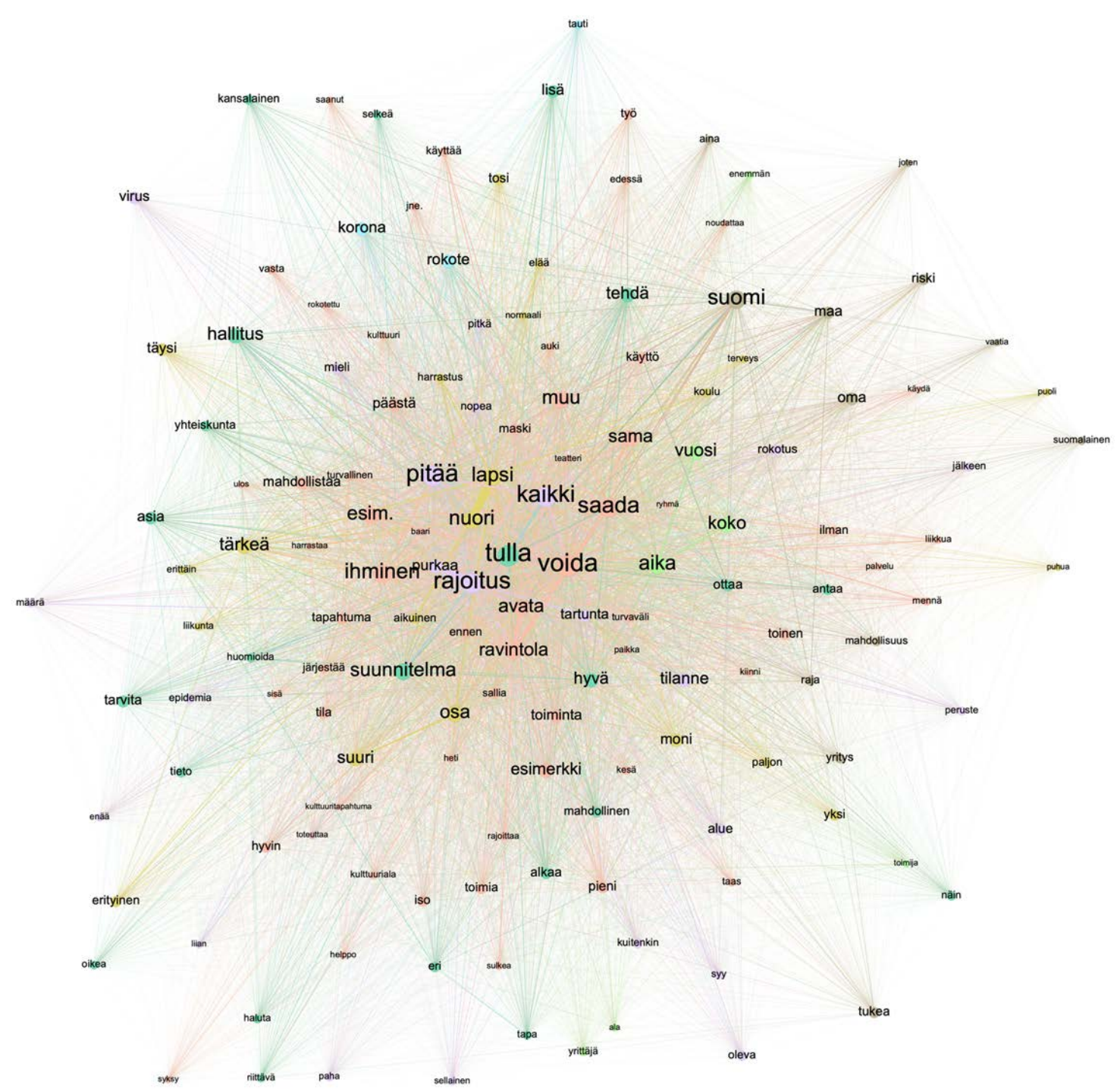
- Koko aineistossa esiintyy useita aihepiirejä, joista selkeimpiä ovat **lasten ja nuorten harrastustoiminnan avaaminen** (kriittinen tonaliteetti, jossa toivotaan, että tämän osan rajoituksia pitäisi purkaa, kun kerran aikuiset pääsevät ravintolaankin) sekä **koulutukseen liittyvien ratkaisujen kommentointi** (pääosin puoltavasti lähiopetukseen pikaisesta mahdollistamisesta, mutta myös vaatimuksia mahdollisuudesta jatkaa etäkoulussa).
- **Ravintoloiden avaaminen** puhututtaa. Esitetään kritiikkiä siitä, että kulttuurin tai muiden asioiden kuten lasten ja nuorten harrastusten aukeamista ei ole mahdollistettu yhtä nopeasti kuin ravintoloiden avaamista. Toisaalta ravintoloiden avaamiseen liittyy pienempi keskustelu eri ravintolaluokkien erottamisesta toisistaan (esim. ruokaravintolat tulisi avata laajemmin, baarit ei).
- Hallituksen suunnitelmia rajoitusten purusta kommentoidaan paljon: usein kriittisesti, jolloin usein kaivataan selkeyttä ja tarkkuutta. Tähän keskusteluun liittyy myös huoli matkailualasta, rajavalvonnan toimivuudesta ja eniten kärsineistä toimialoista kuten pk-yrityksistä.
- Kulttuuritoiminnan avaamista pidetään vastauksissa tärkeänä. Tätä verrataan hyvin usein ravintoloiden avaamiseen.
- Kaksi muuta merkittävää aihepiiriä liittyy rokotusohjelman tehokkuuteen (ml. toiveet nopean rokotepassin käyttöönottoon ja yleinen rokotuskriittisyys) sekä yritystoiminnan tukemiseen / mahdollistamiseen.

AIHEPIIRI	SANAT
Lasten ja nuorten harrastustoiminnan avaaminen	Lapsi, nuori, harrastus, aikuinen, avata, harrastaa, rajoitus, voida, pitää, harrastustoiminta, tulla, päästä, ravintola, sisätila
Koulutus	Lapsi, nuori, koulu, tärkeä, avata lähiopetus, pitää, etäopetus, tulla, aikuinen, saada, etäkoulu, voida, epidemia
Ravintoloiden avaaminen – epätasapuolinen kohtelu suhteessa muihin asioihin	Avata, ravintola, pitää, ennen, kirjasto, nuori, auki, voida, museo, rajoitus Ravintola, saada, avata, ihminen, voida, pitää, aika, rajoitus
Hallituksen suunnitelman kommentointi: rajoitusten purku ja rajaliikenne	Suomi, suunnitelma, maski, rajoitus, hallitus, tulla, matkailu, purkaa, avata, voida, matkustaa, maa, esitys
Kulttuuritoiminnan avaaminen	Teatteri, ravintola, voida, avata, tapahtuma, kulttuuritapahtuma, kulttuuriala, konsertti, kulttuuri, turvaväli, tulla, rajoitus, pitää, mahdollistaa
Rokotusten tehokkuus, rokotuspassi	Rokote, voida, ottaa, rokotus, pitää, saada, rokotettu, rokotuspassi, käyttö, ihminen
Yritysten tukeminen	Tukea, yritys, tärkeä, tarvita, tulla, kunta, palvelu, erityinen, Suomi, yhteiskunta

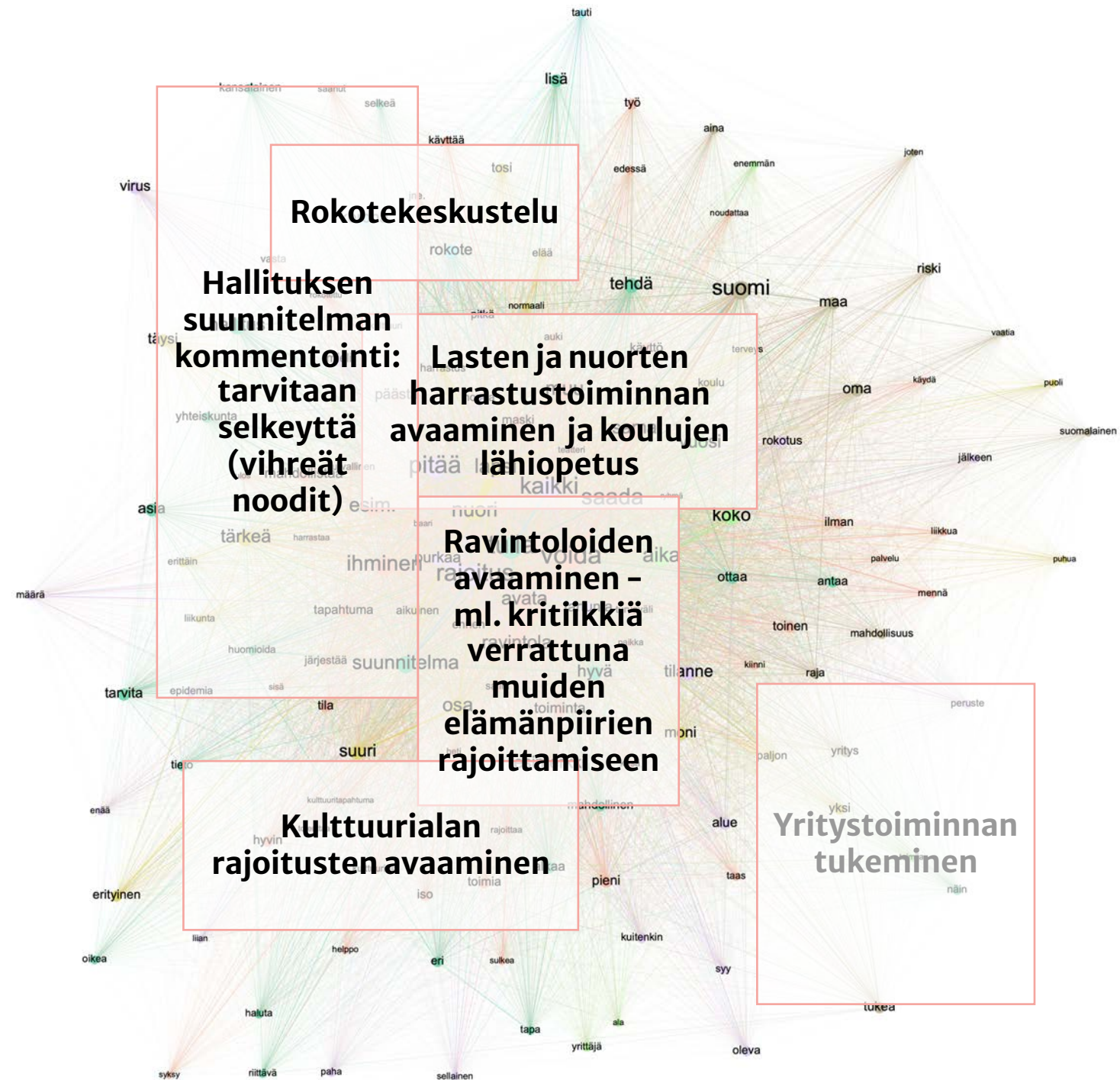
Verkostokuvien lukuohje

- Aineiston havainnot esitetään verkostokuvana eli asiatihentyminä. Perusyksikkö on käsite eli noodi, joka on sana perusmuodossaan (esim. verbi, substantiivi tai adjektiivi). Täytesanat ja merkit suodatetaan pois.
- Sanan sijainti ja ympyrän koko kertoo asian keskeisyydestä aineistossa. Mitä useammin toistettu sana, sitä suurempana noodina se näkyy. Vastaavasti, mitä keskemällä sijainnilla sana on, sitä tärkeämpi rooli sillä on keskustelussa.
- Värillä erotetut asiatihentymät eli aihepiirit ovat eri vastauksissa useimmin esiintyneitä yhdistelmiä – nämä ovat siis eniten käytettyjä tapoja puhua asioista ja voivat paljastaa myös erilaisia alakeskusteluja.
- HUOM! Noustakseen kuvaan käsitteen on esiinnyttävä useamman kerran samankaltaisessa yhteydessä kuin aineistossa aiemminkin – yksittäiset ilmaukset eivät siis nouse kuvaan, vaan kuvassa on vain verkostollisesti merkittävimmät sanat, jotka yhdistävät mahdollisimman suurta joukkoa vastauksista.
- Kiinnostavaa on myös tarkastella mahdollisesti kuvasta puuttuvia asioita eli sanoja ja ilmaisuja, joita aineistossa ei esiinny lainkaan. Samoin sanaluokkien esiintyminen ja sanojen sävy voi paljastaa mielenkiintoisia asioita.

Koko aineisto: verkostokuva

Koko aineisto: verkostokuva

Koko aineiston sentimentti

- 1. Lapsiin ja nuoriin liittyvät aihepiirit
- 2. Hallituksen suunnitelman kommentointi
- 3. Ravintoloiden avaaminen vrt. muut alat
- 4. Kulttuuritoiminnan / tapahtumien avaaminen
- 5. Yritysten tukeminen
- 6. Rokotuspassi, rokotusten tehokkuus

Koko aineiston sentimenttianalyysi kertoo, että koko aineisto on erittäin kriittistä tai negatiivista. Aineiston positiivisin puheenaihe, yritysten tukeminen saa arvon 0,24, mikä on sekin lähempänä negatiivista ääriarvoa (0) kuin positiivista (1).

Kuvan lukuohje:

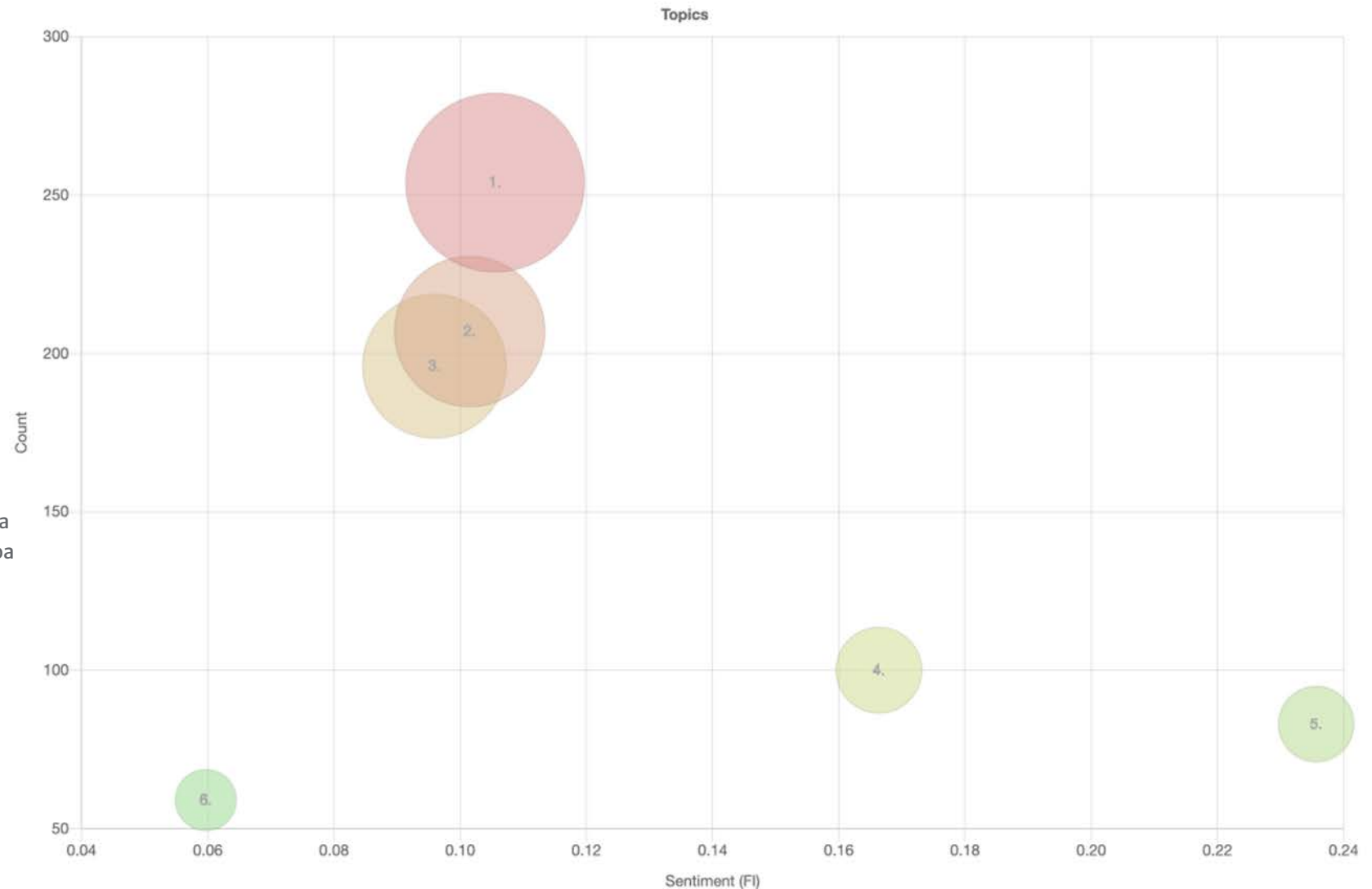
Pallolla havainnollistetaan aineiston keskeisimpiä eri aihepiirejä (ks. Kalvo 9). Numerot ja värit ovat vain havainnollistamassa visualisointia, niillä ei ole selittävää roolia.

X-akseli kuvaa aihepiirin sentimenttiä eli tunnetilaa.

0 = negatiivinen tonaliteetti

1 = positiivinen tonaliteetti

Y-akseli kuvaa aihepiirin kokoa (count).

Aihepiirejä kuvaavia poimintoja aineistosta

Lapset ja nuoret

Sitten kun rajoituksia voidaan alkaa purkaa, on lasten ja nuorten oltava etusijalla: koulut ja lasten harrastukset ensimmäiseksi auki.

Missä lupausten lunastus siitä, että lapset ja nuoret eivät enää kärsi ja kanna kohtuutonta taakkaa koronarajoituksissa? Missä lasten ja nuorten ääni? Jo nyt voidaan sanoa että tästä maksetaan seuraavat 10–20 vuotta.

Valitsin sisäliikunnan ja ryhmäharrastukset, mutta haluan vielä täsmentää tätä. Varsinkin lasten ja nuorten harrastustoiminnan alkaminen on tärkeää mielenterveyden ja jaksamisen kannalta.

Tarkennus, nuorten sisäliikunta- ja ryhmäharrastustoiminta avataan mahdollisimman pian. Lasten ja nuorten rajoitukset on luvattu avata ensimmäisenä.

Erityisesti nuorten harrastustoiminta (ml. ryhmäharrastukset ja kilpailut/pelit ulkona) pitäisi avata nopeasti.

Koulut, enemmän hybridimallia käyttöön.

Viime kesän epidemiatilanne oli hyvä, koska mm. koulut ja päiväkodit olivat kiinni. Näitä ei saisi avata vain pariaksi kuukaudeksi nyt keväällä, jotta epidemiatilanne pääsisi rehottamaan uudelleen.

Koulut pitää avata ensimmäisenä. Uimahallit tulisi avata tiettyinä kellonaikoina lapsille, tiettyinä kellonaikoina eläkeläisille.

Lisäksi, jos ravintolat/baarit/pubit/kuppilat aukeavat jo huhtikuun lopussa, on täysin kohtuutonta, että lapset nuoret eivät pääse sisäliikuntaharrastuksiinsa.

Kulttuuri ja ravintolat

Kohdan 7. mukaisesti, rajoituksista eniten kärsineiden asemaa tulisi helpottaa ja tukea ensimmäisten joukossa. Lapset, nuoret ja vanhuksat kuuluvat tähän ryhmään kyllä, mutta niin kuuluvat myös taiteilijat ja tapahtuma-alan työntekijät, jotka ovat pisimpään kärsineet kohtuuttoman tiukoista rajoituksista!

Olen kulttuuriväen kanssa täysin samaa mieltä siitä, että on epäilemättä sallia ravintoloiden avautuminen, mutta kulttuuritapahtumat ovat koosta ja laadusta riippumatta täysin kiellettyjä. Ylipäätään on huolestuttavaa, että ravintolat saavat avautua nyt, kun tartuntamäärät eivät ole vielä mitenkään laskeneet riittävän alas. Miksi ravintolat ovat jatkuvasti niin etunenässä kaikissa oikeuksissaan, eivätkä samat oikeudet tunnu koskevan muita?

Tapahtumat on avattava (turvallisin säännöin, huomioiden turvavälit ja maskien käyttö yms.) samaan aikaan kuin

Ruokaravintolat tulee erottaa yökerhoista ja baareista ja mahdollistaa avaaminen ASAP

Aihepiirejä kuvaavia poimintoja aineistosta

Hallituksen suunnitelman kommentointi

Hyvin sekavaa hallituksen toiminta niinkuin koko koronan ajan.

Hallitus on tehnyt rajoitustoimenpiteitä, jotka ovat vieneet luottamukseni suomalaiseseen politiikkaan ja lainsäädäntöön.

Hallitus on hienosti hoitanut asiaa. Kiitokset. Ravintoloita ei saisi avata liian aikaisin.

Koko suunnitelma on jossittelua ja näkee suoraan, että kenelläkään ei ole mitään tietoa mitä tässä tulee tapahtumaan. Annetaan aikataulut kuinka rajoituksia puretaan, mutta asiathan elää ja yhtäkkiä rajoituksia taas tiukennetaan.

Hallitus korostaa terveysturvallisuutta, mutta rajoitusten ja purkamisten järjestys ei mitenkään liity terveyden ylläpitoon tai kehittämiseen. – Jos terveys on tärkeää, ensin pitää avata terveyttä heikentävät rajoitukset, kuten koulut (psykykinen terveys), liikunta- ja urheilutilat (fyysinen terveys). – Viimeisenä kansanterveyttä heikentävät toiminnot, kuten yökerhot.

Rokotteet

Koronapassin käytöllä voidaan helpottaa kriisistä kärsineiden yritysten toimintaa ja vähentää erityisesti nuorten työttömyyttä terveysturvallisella tavalla.

Rokotteen ottanut voi yhä kantaa virusta, tartuttaa muita ja sairastua itsekin, joten "rokotepassi" ei ole mikään tae kenenkään turvallisuudesta.

Yritystoiminta

Tämä on niin epämääräistä. Kyllä seuratoiminnan, ym. sekä yritysten pitää tietää tarkat ajat että elämää voidaan jatkaa rasittamatta sitä liikaa enempää

Yritysten toimintaa ei tulisi estää valtiovallan toimesta niin voimakkaasti, kun viime aikoina on tehty. Esimerkiksi ravintoloiden kokonaan sulkeminen tai rajoittaminen hyvin voimakkaasti ovat toimia, jotka estävät koko toimialan toimimisen.

On ennenkuulumatonta, että koronarajoituksilla tuhotaan maamme perinteikäs markkinakulttuuri ja laillinen elinkeino sekä samalla vääristetään perusteettomasti ja pysyvästi kaupan alan kilpailutilannetta isojen toimijoiden eduksi pienten yritysten kustannuksella.

Koronapassin käytöllä voitaisiin helpottaa paitsi koronaviruskriisistä kärsineiden yritysten toimintaa, myös vähentää nuorten työttömyyttä. Matkailu- ja ravintola-ala ja tapahtuma-ala ovat yritystoimialoista kärsineet kriisissä eniten, ja tämä on heijastunut erityisesti nuoriin aikuisiin.

Yritysten kriisitukitarpeiden huomioiminen Pandemiatilanteesta ja kevään rajoituksista johtuen tuhansien yritysten puskurivarat on nyt käytetty ja taloudellinen tilanne heikentynyt merkittävästi.

3.2. Analyysi

Ruotsinkielisten vastausten kokonaiskuva

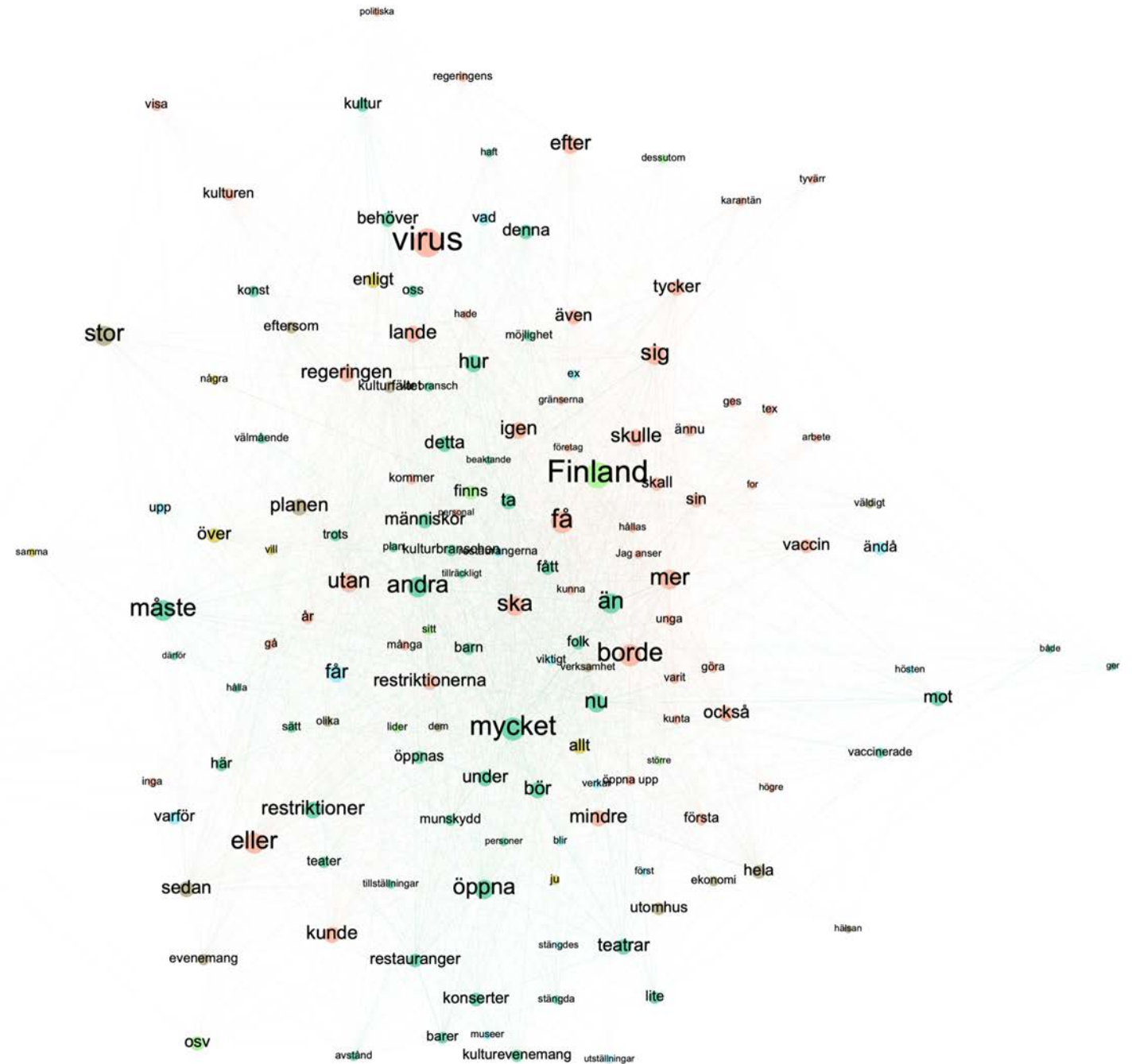
Ruotsikielisten vastausten ydinsanasto

- Ruotsinkielisten vastausten joukossa eniten esiintyi sanoja, jotka liittyvät yleisesti rajoitusten purkamiseen (*borde, öppna, restriktioner, hur, Finland, planen, kommer*) sekä niiden elämän aluiden sanoja, joihin rajoitukset ovat osuneet (*restauranger, kulturen, barn*). Huom: tästä näkymästä on suodatettu pois osa ruotsinkielelle tyypillisiä lyhytsanoja kuten “*att*”, “*och*”, “*på*” sekä joitain verbejä.
- Pääsanasto on suomenkielisiin vastauksiin verrattuna melko samanlainen, mutta kulttuuririentoihin liittyvät sanat nousevat kokonaistarkastelussa korkeammalle kuin suomenkielisissä vastauksissa. Kun lasketaan yhteen kaikki sanat, jotka sisältävät sanan “*kultur*” eri muotoja, nousee esiintyvyys yli sadan yksittäisen osuman.

SANA	ESIINTYMINEN (KERRAT)	YKSITTÄISET VASTAUKSET
alla	53	42
borde	49	42
öppna	41	37
måste	39	30
restriktioner	34	24
skulle	32	22
från	30	20
hur	30	25
Finland	28	18
planen	25	23
kommer	24	14
restauranger	23	18
restriktionerna	23	19
öppnas	23	22
regeringen	22	16
kulturen	21	15
barn	20	17

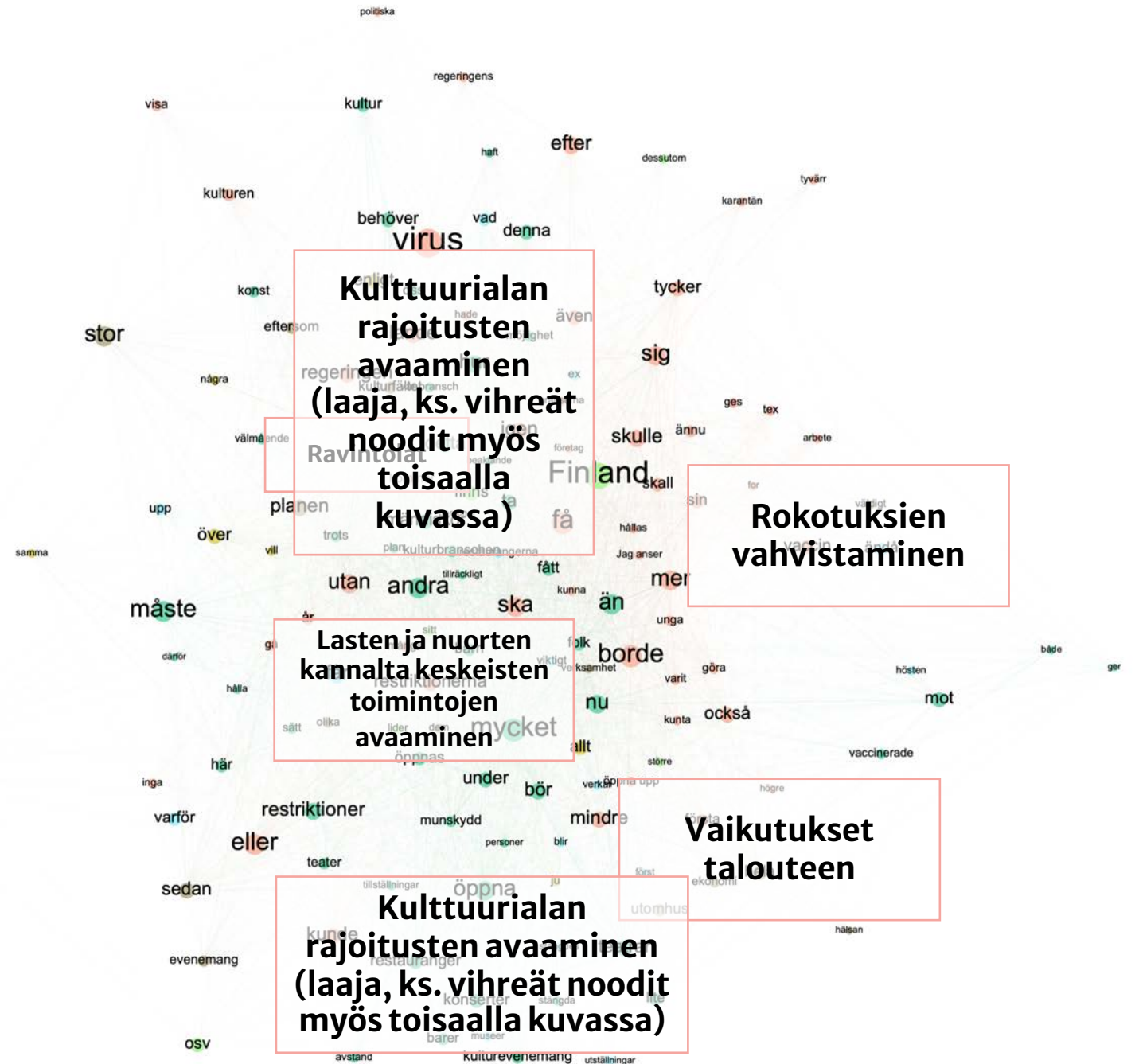
Koko aineisto: ruotsinkieliset

- Ruotsinkielisten vastausten aihepiirit noudattivat pääsääntöisesti samoja teemoja suomenkielisten vastausten kanssa.
- Erityisesti kulttuuritapahtumien ja -paikkojen nopeaan avaamiseen liittyy paljon toiveita.
- Myös lasten ja nuorten huomioiminen rajoitusten purussa nousee keskeiseksi, samoin ravintoloiden avaamiseen liittyvät teemat (erityisesti ruokaravintoloiden erottaminen baareista avausjärjestyksessä).
- Myös rokotuksiin kiinnitetään huomiota: *“Man bör noga följa med hur vaccinationspasskraven lyckas i andra länder (ex. Danmark) och eventuellt införa detta också i Finland, åtminstone ge företagen möjlighet att välja.”*

Koko aineisto: ruotsinkieliset

- Ruotsinkielisten vastausten aihepiirit noudattivat pääsääntöisesti samoja teemoja suomenkielisten vastausten kanssa.
- Erityisesti kulttuuritapahtumien ja -paikkojen nopeaan avaamiseen liittyy paljon toiveita.
- Myös lasten ja nuorten huomioiminen rajoitusten purussa nousee keskeiseksi, samoin ravintoloiden avaamiseen liittyvät teemat (erityisesti ruokaravintoloiden erottaminen baareista avausjärjestyksessä).
- Myös rokotuksiin kiinnitetään huomiota: *“Man bör noga följa med hur vaccinationspasskraven lyckas i andra länder (ex. Danmark) och eventuellt införa detta också i Finland, åtminstone ge företagen möjlighet att välja.”*

3.3. Analyysi

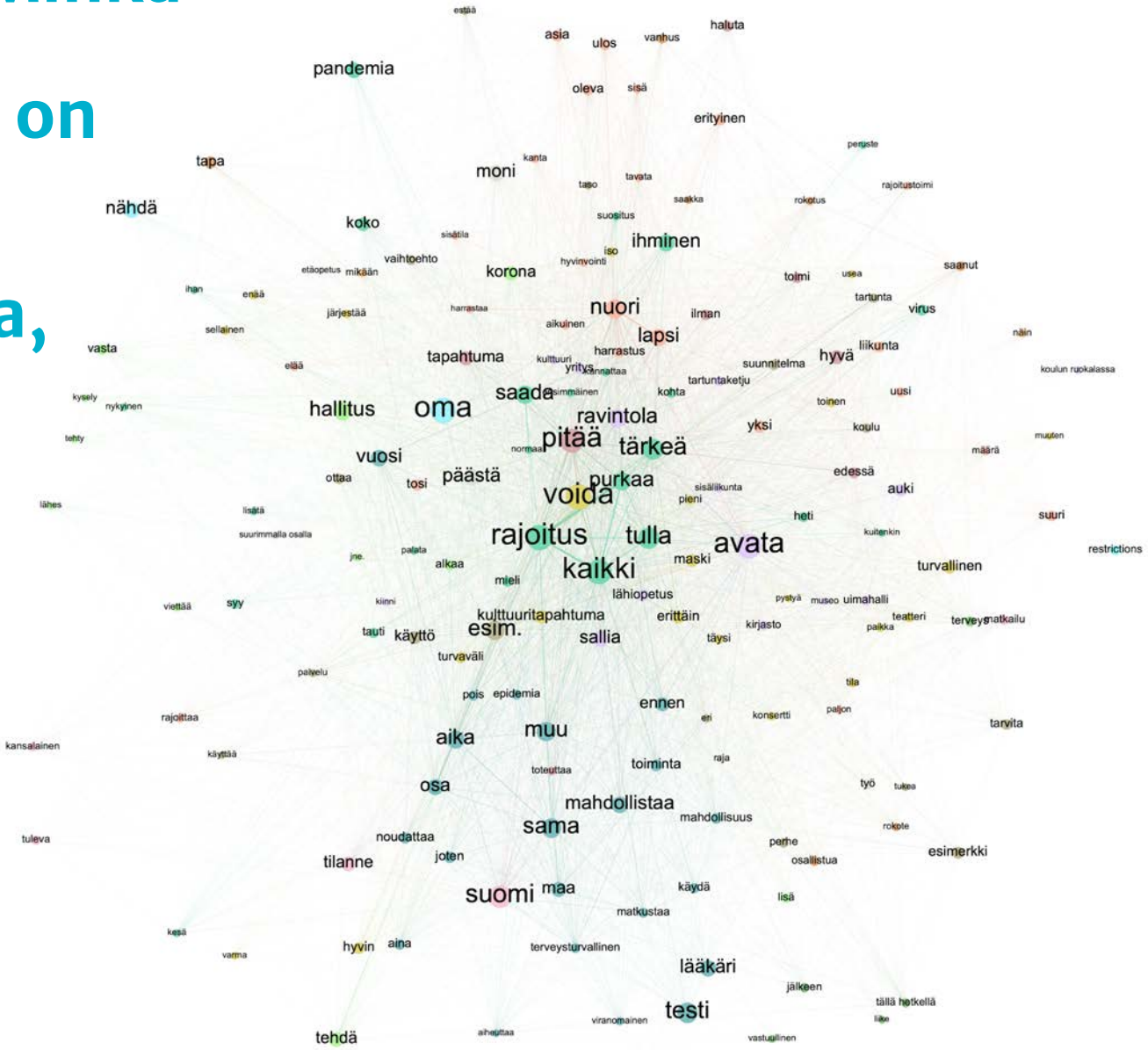
Kysymyskohtainen analyysi

Kysymys 1 : Minkä rajoituksen purkaminen on mielestäsi tärkeintä? – Jotain muuta, mitä?

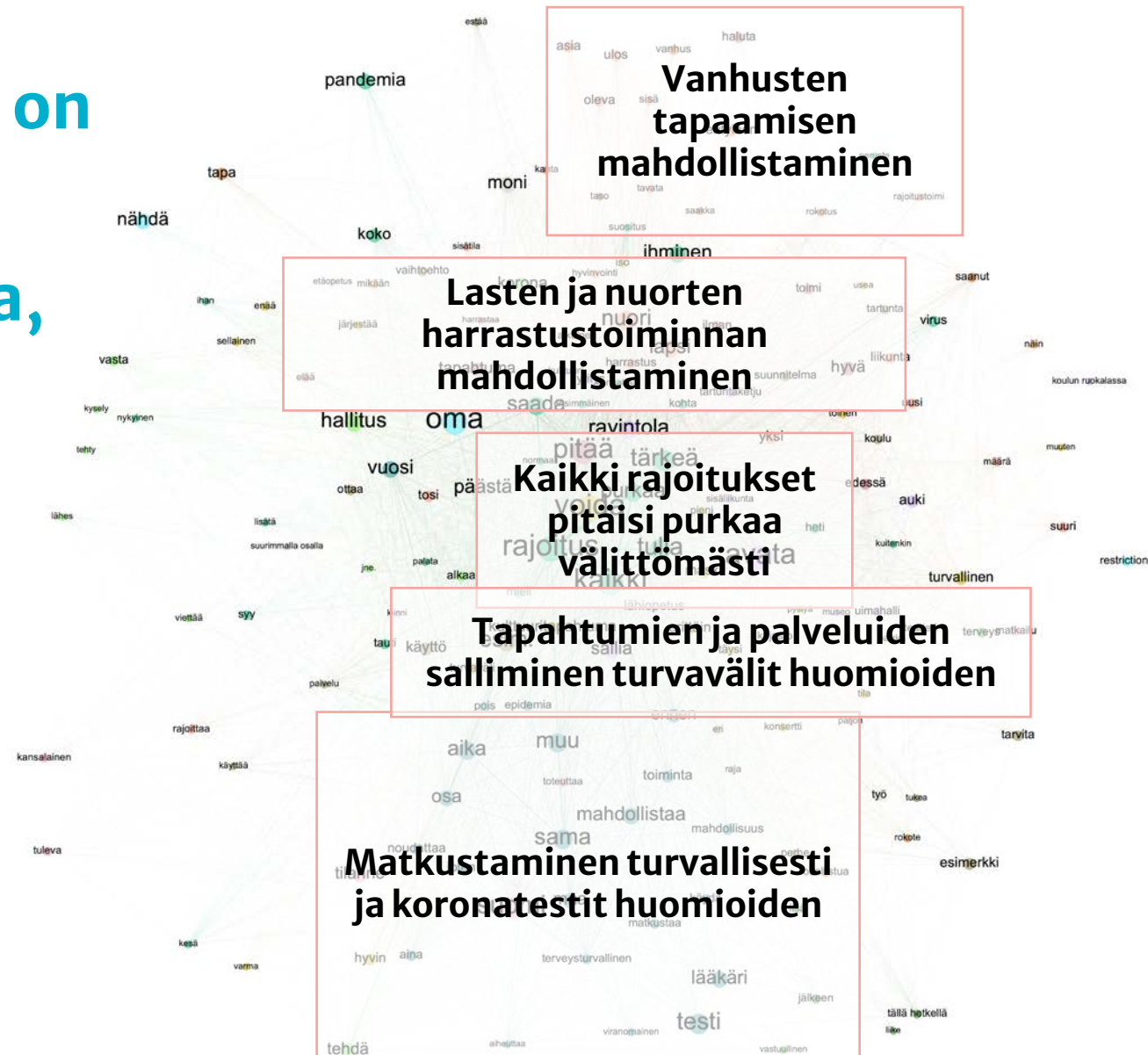
- Tärkeimmät vastaajien vapaasti mainitsemat rajoitusten purkukohteet liittyivät matkustamiseen, tapahtumiin ja harrastuksiin sekä lasten ja vanhusten palveluihin.
- Suurimmassa osassa vastauksia kannettiin huolta siitä, että rajoitukset puretaan maltillisesti ja turvallisesti. Samalla myös monet vastaajista ilmaisivat huolensa erityisesti lasten ja nuorten sekä vanhusten hyvinvoinnista sekä pienten yritysten tulevaisuudesta.
- Erityisesti maan rajoille toivottiin edelleen rajoituksia. Monet esittivät maahan karanteenista vapautumisen edellytykseksi näyttöä sairastetusta taudista, rokotuksesta tai negatiivisesta testituloksesta.
- Lisäksi mukana oli lisäksi merkittävä vähemmistö, jonka mukaan kaikki rajoitukset pitäisi purkaa heti. Heidän puhetapansa oli keskenään samankaltainen, joten se nousee aihepiiritarkastelussa selkeästi esille.

AIHEPIIRIT	SANAT
Kaikki rajoitukset tulisi välittömästi purkaa	Rajoitus, purkaa, voida, pitää, kaikki, tilanne, tartunta, hallitus, ennen, aika, tulla, eri, suomi
Matkustaminen turvallisesti ja koronatestit huomioiden	Suomi, maa, matkustaa, raja, avata, sallia, päästä, kaikki, näyttö, koronapassi, matkustus, tulla, erityinen, negatiivinen, perhe
Yleiset tilat ja tapahtumat: ravintolat, kulttuuritapahtumat, museot, kirjastot	Avata, ravintola, kulttuuritapahtuma, voida, museo, kirjasto, auki, muu, teatteri, uimahalli, tulla, tila
Lasten harrastustoiminnan mahdollistaminen	Nuori, lapsi, hallitus, aika, vuosi, harrastaa, aikuinen, harrastustoiminta, sisätila, tosi, mahdollistaa
Vanhusten tapaaminen, erityisesti jos rokotukset kunnossa	Ihminen, päästä, vanhus, saada, saanut, tavata, rokotus, rokotettu

Kysymys 1 : Minkä rajoituksen purkaminen on mielestäsi tärkeintä? – Jotain muuta, mitä?

Kysymys 1 : Minkä rajoituksen purkaminen on mielestäsi tärkeintä? - Jotain muuta, mitä?

Kysymys 11: Puuttuuko suunnitelmasta mielestäsi jokin asia, joka olisi tärkeää huomioida rajoitusten purkamisessa?

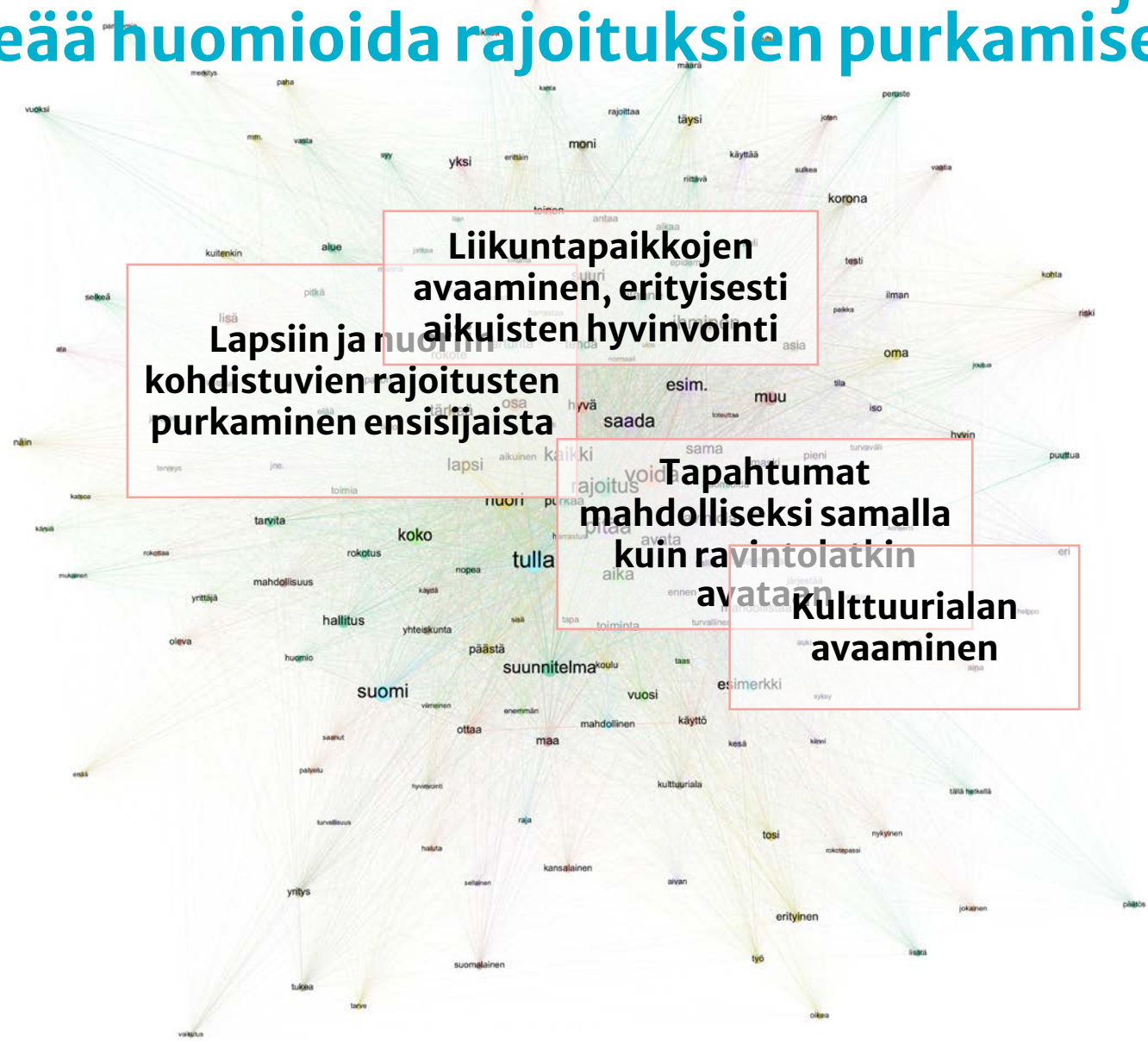
- Tärkein aihepiiri on lapsiin ja nuoriin, ja erityisesti heidän harrastuksiinsa, kohdistuvien rajoitusten purkaminen. Lapset ja nuoret ovat myös ihmisryhmä, joihin muita rajoituksia peilataan (“*ei ravintoloita auki ennen kuin lasten ja nuorten harrastukset ovat auki*”).
- Toinen suuri aihepiiri liittyy kulttuuri- ja tapahtuma-alaan. Vastauksissa korostuu alan rinnastaminen ravintoloihin, ja kokemus epäoikeudenmukaisuudesta ravintoloiden auetessa mutta em. alan rajoitusten pysyessä yhä voimassa.
- Rokotepassin käyttöönotto jakaa vastaajia. Toisaalta sitä pidetään matkailun ja tapahtumien avaamisen edellytyksenä ja vahvana työkaluna, ja toiset mainitsevat rokotepassin kriittisemmin äänenpainoin esimerkkinä turhasta toimesta.
- Hieman edeltäviä aiheita pienempi, mutta silti merkittävä aihepiiri on etenkin kansainvälisen matkailun edellytysten parantaminen – joko avaamalla Suomi matkailulle tai aikajanan antamiselle, joka mahdollistaisi toiminnan suunnittelun.

AIHEPIIRIT MAIN TOPIC	SANAT WORDS
Lapsiin, erityisesti harrastuksiin kohdistuvat rajoitukset	nuori, lapsi, harrastus, aikuinen, harrastaa, avata, rajoitus, harrastustoiminta
Kulttuuri- ja tapahtuma-alaan avaaminen	ravintola, avata, tapahtuma, voida, pitää, teatteri, kulttuuriala, kulttuuritapahtuma, kulttuuri, turvallinen
Rokotepassin käyttöönotto	voida, rokote, ottaa, kaikki, saada, käyttö, rokotepassi, rokotus, rokotettu, pitää
Suomen avaaminen matkailulle	suomi, tulla, suunnitelma, maa, voida, avata, matkailu

Kysymys 11: Puuttuuko suunnitelmasta mielestäsi jokin asia, joka olisi tärkeää huomioida rajoitusten purkamisessa?

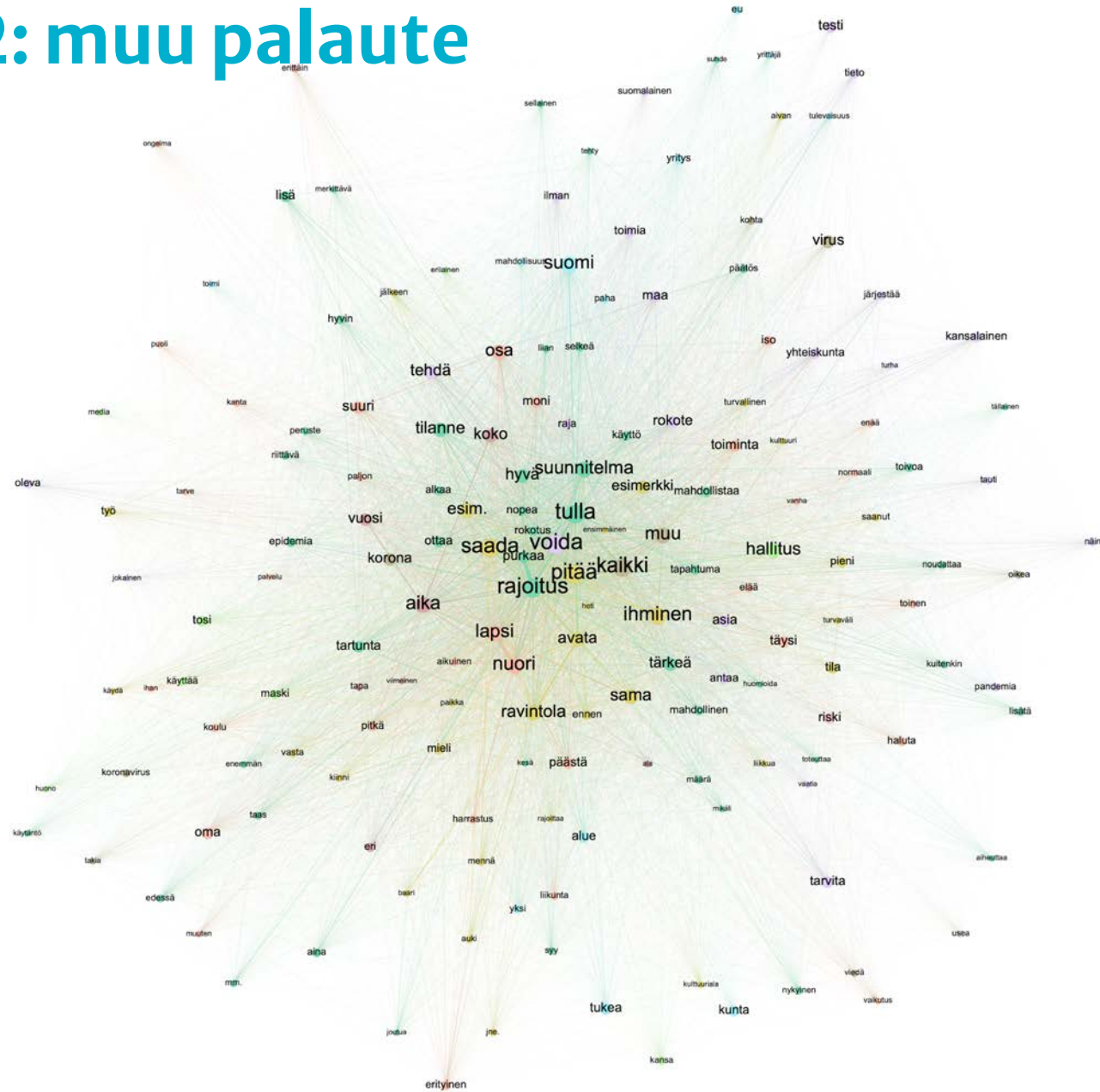

Kysymys 12: muu palaute

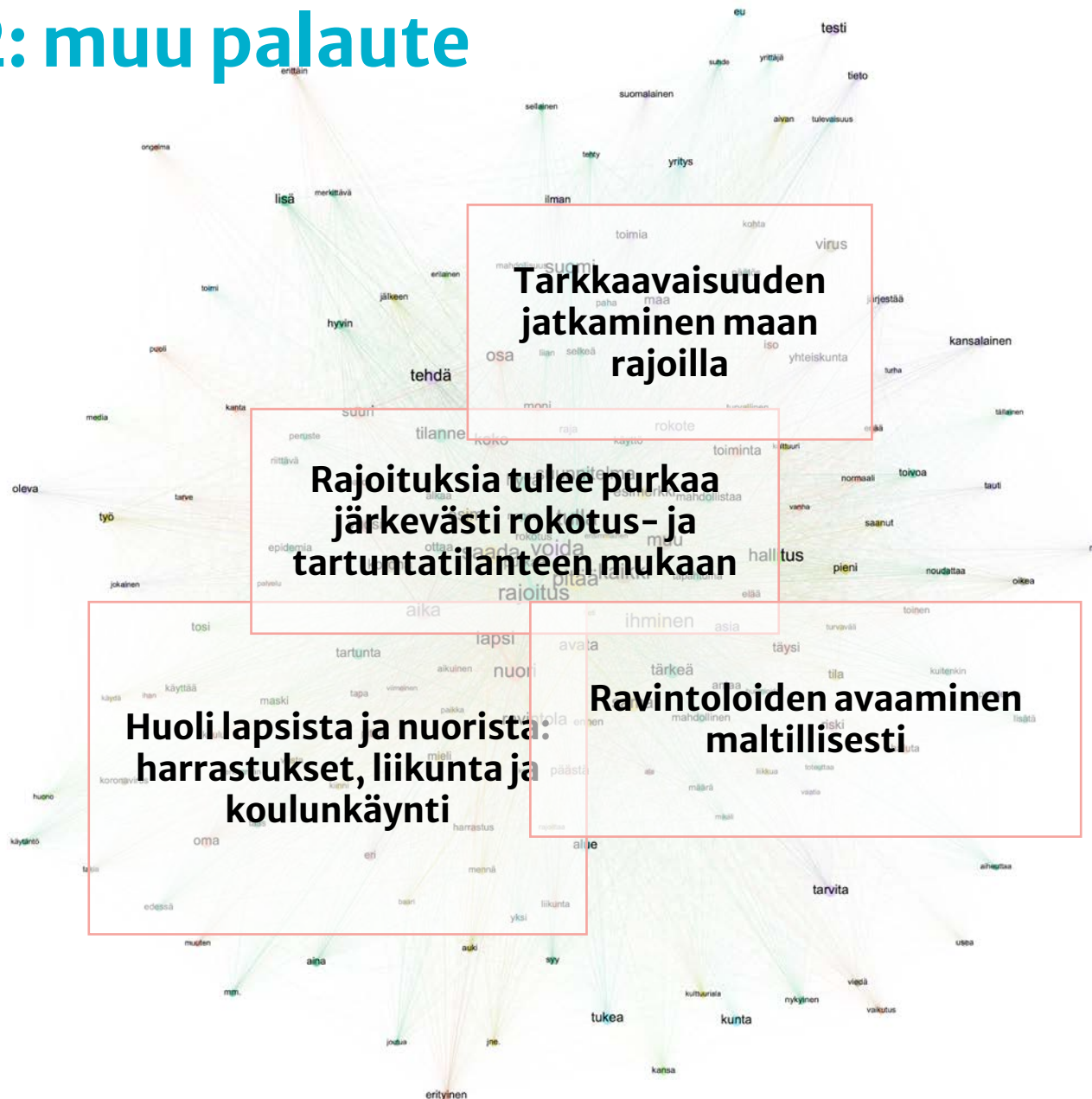
- Vapaasti sanoitetussa palautteessa korostuvat erityisesti ne asiat, jotka ovat korostetun tärkeitä tai muuten akuutilla tavalla vastaajien mielessä.
- Palautteessa korostui erityisesti lasten ja nuorten harrastustoiminnan avaaminen.
- Rajoitusten purkamisessa toivottiin erityisesti järkevyyttä, tasapuolisuutta ja faktoihin nojautumista: esimerkiksi ravintoloiden avaamisen sallimista ennen kuntosaleja oudoksuttiin.
- Maan rajoille toivotaan edelleen rajoitteita, kuten karanteeneja niille jotka eivät voi osoittaa negatiivista testitulosta tai rokotusta.
- Ravintoloiden suhteen korostuu toive maltillisuudesta ja riittävästä turvatoimista.

AIHEPIIRIT	SANAT
Lasten ja nuorten harrastustoimintaa pitää avata	Nuori, lapsi, rajoitus, aikuinen, harrastus, avata, harrastustoiminta, pitää, harrastaa
Rajoituksia tulee purkaa tartuntatilanteen mukaan järkevyyttä ja tasapuolisuutta noudattaen	Rajoitus, tulla, pitää, tilanne, tartunta, purkaa, voida, aika, hyvä, nopea, saada, koko
Tarkkaavaisuutta tulee jatkaa maan rajoilla: karanteenit, yhteistyö eu:n kanssa	Suomi, raja, tulla, voida, karanteeni, maa, osa, matkustaa, ilman, matkailu, tilanne, eu, suunnitelma
Ravintoloiden avaamisessa tulee olla varovainen	Ravintola, avata, pitää, voida, saada, rajoitus, ihminen, sama, tapahtuma, aika, kaikki

Kysymys 12: muu palaute

Kysymys 12: muu palaute

4. Yhteenveto

Yhteenveto

- Avoimissa palautteissa toivotaan hallituksen **exit-stategialta selkeyttä, tasapuolisuutta ja faktapohjaisuutta**. Palautteiden sävy on useimmiten kriittinen ja negatiivinen – mutta perustelut ovat pääosin melko rakentavia. Aineistossa esiintyy jonkin verran koordinoitua palautteenantoa (esim. yksi lausunto useamman tahon vastauksessa), mutta tämä ei ole koko aineistoa määrittävä tekijä.
- Tärkeimmäksi yksittäiseksi näkökulmaksi nousivat **lasten ja nuorten kysymykset**. Esimerkiksi harrastustoiminnan vapauttaminen koettiin keskeiseksi. Kouluun ja päivähoitoon liittyvät kysymykset jakoivat vastaajia hieman harrastustoimintaa enemmän: osa vastaajista kannatti myös etä- tai hybridikoulua, vaikka suuri osa piti lähiopetukseen palaamista ensiarvoisen tärkeänä.
- **Ravintolatoiminta tuli esille koko aineistossa keskeisenä vertailukohtana**: muita elämänalueita, kuten kulttuuri- ja urheilutoimintaa, verrattiin systemaattisesti ravintolatoimintaan. Ravintoloiden avaaminen koettiin usein myös epätasapuoliseksi suhteessa toisiin aloihin: *pieniäkään kulttuuritapahtumia ei sallita, mutta esim. baareissa saa käydä*. Kriitikki kohdistui myös lasten ja nuorten toiminnan sekä liikunnan rajoituksiin; miksi *nuorten harrastuksia ei sallita, mutta ravintolatoiminta sallitaan*. Ravintolakeskusteluissa nousi myös esiin myös tarve erottaa ruokaravintolat anniskeluun keskittyneistä ravintoloista.
- Usea vastaaja koki, että **kulttuuriala ja PK-yritykset ovat jääneet heikompaan asemaan**. Kulttuuritapahtumien ja -paikkojen avaamista pidettiin tärkeänä – avaamisen tulisi tapahtua tasapuolisesti suhteessa muihin aloihin (kuten ravintoloihin). Yritysten – ja etenkin pienempien yritysten – tilanne huolestutti: toivottiin tukitoimia sekä yrittäjien suunnittelun mahdollistavaa, selkeää odotusaikataulua eri alueiden avaamiseen (esim. kuntosalit).
- Rajavalvontaa pidettiin tärkeänä, mutta etenkin matkailunelinkeidon osalta toivottiin selkeää ja aikataulutettua vaiheistusta rajojen avaamiselle.
- Rokotteisiin ja rokotepasseihin liittyvä keskustelu oli jakaantunutta. Osa koki passin käyttöönoton tärkeänä, mutta osa piti toimea riittämättömänä ja epidemian suhteen jopa terveysturvallisuutta heikentävänä. Osalla oli myös huolia rokotusten laadun sekä rokotusohjelman toteuttamisen suhteen.